

Kulturdepartementet

Yttrande, Utkast till lagrådsremiss En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket**Inledning**

Örnsköldsviks kommun avstår att kommentera konsultationsordningen i frågor som rör det samiska folket mer ingående och väljer att lämna några övergripande kommentarer utifrån det faktum att Örnsköldsviks kommun ingår i samiskt förvaltningsområde.

Skillnad mellan samråd enligt gällande minoritetslag samt föreslagen konsultationsordning

Konsultationsskyldigheten föreslås gälla även kommuner och ska gälla i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Lagrådsremissen presenterar på s. 47 ett antal områden som kan komma att beröras. Det kan bli aktuellt med konsultation bl.a. i ärenden om samiska språk, markanvändning, näringsfrågor, renskötsel, fiske, jakt, rovdjur, gruvor, vindkraft, skogsfrågor, vattenkraft, kulturminnesvård, biologisk mångfald, traditionell kunskap, ortnamn, förskola, utbildning och forskning, hälsa samt äldrevård och sjukvård som särskilt vänder sig till samerna. Även ärenden om samisk kultur inom musik, teater, litteratur, konst, religion och kulturarv kan omfattas av konsultationsskyldigheten. Ur lagrådsremissen framkommer det att denna uppräkningslista inte är uttömmande utan konsultation kan bli aktuell även i andra ärenden som kan få särskild betydelse för samerna och menar vidare att det får utvecklas en praxis i rättstillämpningen för vilka ärenden som omfattas av en konsultationsskyldighet.

Örnsköldsviks kommun ser svårigheter med att relationen mellan samrådsskyldigheten enligt minoritetslagen och konsultations-skyldigheten är en fråga som enligt lagrådsremissen (s.106) omfattas av kommande utvärderingar som föreslås genomföras med några års intervaller. Med anledning av att varje enskild kommun upprättar ett samrådsförfarande enligt minoritetslagen som passar berörd kommun, menar Örnsköldsviks kommun att det finns utmaningar med det faktum att det i förhand inte klargörs mer utförligt i vilka fall konsultationsskyldighet gäller och i vilka fall det är samråd enligt 5 § i minoritetslagen som ska utgöra plattform för samråd. Det är också viktigt att i sammanhanget uppmärksamma att det pågår en utredning för närvarande som har i uppdrag att närmare analysera och föreslå hur ansvaret för samordning, utveckling och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras. Denna utredning, som beräknas vara avslutad 29 april 2020, kan komma att förändra hur kommuner arbetar med minoritetsfrågorna enligt minoritetslagen. Örnsköldsviks kommun vill belysa detta då förändringar kan komma att presenteras och behöver vägas in i arbetet med konsultationsordningen så att regelverken ges tydliga gränsdragningar.

Örnsköldsviks kommun menar att lagrådsremissen sammanblandar områdena urfolk respektive nationell minoritet vilka enligt slutbetänkande av utredningen om en stärkt minoritetspolitik, Nästa steg? Del 2 – förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:88), ska hanteras som separata områden. Enligt SOU 2017:88 ska den nationella minoritetspolitiken och därmed minoritetslagen inte i några sammanhang kopplas till frågor som rör grupper som urfolk, då detta skulle medföra en olycklig sammanblandning av minoritetspolitik och urfolkspolitik. Enligt SOU 2017:88 (s.190) åberopas allt oftare emellertid urfolksstatus som grund för åtgärder och beslut inom ramen för den nationella minoritetspolitiken. Men detta har således ingen bäring på tillämpningen av den nationella minoritetspolitiken enligt SOU 2017:88 (s. 190).

Örnsköldsviks kommun ser utmaningar med sammanblandningen av begrepp, när det i dagsläget saknas särskild urfolkslagstiftning, motsvarande den som idag finns för nationella minoriteter inom ramen för lagen om nationella minoriteter och minoritetspråk. Örnsköldsviks kommun menar att frågan blir komplex när särskild urfolkslagstiftning saknas som reglerar rättigheter för samer som urfolk utifrån vad som idag anges i minoritetslagen för nationella minoriteter. Motsvarande

särskild lagstiftning för samer som urfolk behöver utarbetas för att frågorna för nationella minoriteter och frågorna för samerna som urfolk ska kunna hållas isär. Som exempel på sammanblandning av begrepp kan nämnas följande formulering från s. 101 i lagrådsremissen: ”Av betydelse i sammanhanget är dock att kommunerna redan i dag är skyldiga att samråda med det samiska folket enligt 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen). Enligt paragrafens första stycke ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Kommunerna samråder även med samerna enligt annan lagstiftning”.

Örnsköldsviks kommun håller med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som anser att kommuner, landsting och regioner måste få vara med och ta fram rutiner för hur konsultationerna ska gå till om sådan lagstiftning införs (s. 65). Det är därtill enligt SKL viktigt att en eventuell konsultation med Sametinget utformas så att det också passar i den kommunala och landstingskommunala beslutsprocessen och detta ser Örnsköldsviks kommun också som betydelsefullt.

Örnsköldsviks kommun instämmer med förslaget i lagrådsremissen att remissyttranden ska undantas från konsultationsordningen (s. 58). Om exempelvis regeringen remitterar ett utredningsbetänkande som innehåller lagförslag till myndigheter och andra instanser där lagstiftningsfrågan kan få särskild betydelse för samerna kommer regeringen att vara skyldig att konsultera samerna inom ramen för lagstiftningsärendet. Örnsköldsviks kommun instämmer i den slutsats som dras i lagrådsremissen nämligen att det skulle bli alltför tungrott om även de instanser som fått ärendet på remiss skulle vara tvungna att konsultera samerna innan beslut fattas om remissyttrande.

Örnsköldsviks kommun delar uppfattning med Region Jämtland Härjedalen som noterar att lagförslaget inte innehåller formuleringar om samiska barns rätt till konsultation och anser att barnkonventionens artikel 12 om barnets rätt att uttrycka sin mening i frågor som berör det och artikel 30 om urfolksbarns rätt till sitt språk och sin kultur bör återspeglas i lagförslaget. Örnsköldsviks kommun menar att detta är olyckligt och instämmer inte i den bedömning som presenteras i lagrådsremissen som menar att lagtexten inte behöver

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Stab

Harriet Kuoppa 88573

harriet.kuoppa@ornskoldsvik.se

Datum
2019-09-10
Ert datumBeteckning
Kst/2019:558
Er beteckning

reglera samiska barns rätt till konsultation särskilt. Om ett ärende som rör samiska barn eller ungdomar kan få särskild betydelse för någon organisation som företräder deras intressen, exempelvis Sáminuorra, är myndigheten skyldig att konsultera en sådan organisation, utan att det anges särskilt i lagtext enligt förslaget i lagrådsremissen. Örnsköldsviks kommun ser hellre att barns rätt anges uttryckligen i lagtext med anledning av att barnkonventionen inom kort blir lag i Sverige.

Örnsköldsviks kommun

Per Nylén

Kommunstyrelsens ordförande

Postadress

Kommunledningsförvaltning
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Järnvägsgatan 6, Örnsköldsvik
Förvaltningens e-postadress
kommunledning@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774